

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo pakeitimai geresnei saugomų rūšių ir natūralių buveinių apsaugai¹

Ižanga

- Susitikimo tikslas – pristatyti pasiūlymus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo pakeitimus socialiniams partneriams ir visuomenei
- Susitikimo trukmė 2 val.:
  - AM pristatymas ~30 min.
  - Diskusija – likęs laikas.
- Susitikimas įrašinėjamas.

Įstatymo projekto bendra apimtis

Kultūrinių
rezervatų
buferinių
zonų
nustatymas

Geresnė
vertybių
apsauga
saugomose
teritorijose

Vandenviečių
apsaugos
zonų
tikslinimas

Šilumos
tinklų
apsaugos
zonų
tikslinimas

Teisės aktų
nuostatų ir
sąvokų
suderinimas,
kiti redakcinio
pobūdžio
patikslinimai

Geležinkelių
kelių ir jų
įrenginių
apsaugos
zonų
nustatymas

Įstatymo projekto pakeitimų rengimo priežastys

- Buveinių direktyvos įgyvendinimo pažeidimo procedūra:
  - *Natura 2000 teritorijose nenustatytos būtinos apsaugos priemonės arba jos yra neefektyvios;*
- Įgyvendinama LRV programos 162.1 p. nuostata:
  - *Tobulindami Natura 2000 tinklą, užtikrinsime veiksmingą natūralių gamtinių buveinių ir jose esančių nykstančių rūšių apsaugą;*
- Įgyvendinama ES Biologinės įvairovės strategija iki 2030 metų ir pasirengiama įgyvendinti teisiškai privalomus tikslus pagal ES Gamtos atkūrimo reglamentą:
  - *iki 2030 metų nei vienos saugomos rūšies/buveinės būklės nepablogės, o 30 proc. būklė pagerės;*
  - *iki 2030 metų gamtos atkūrimo priemonės turi apimti bent 30 proc. kiekvienos buveinės, kurios būklė nėra gera, ploto, iki 2040 m. – bent 60 proc., o 2050 m. – bent 90 proc. tokio ploto.*

Siekiant geresnės vertybių apsaugos saugomose teritorijose siūlome:

1. Patikslinti su miškų kirtimais ir miško paklotės ardymu susijusius draudimus
2. Nustatyti ribojimus medžioklei saugomose teritorijose
3. Nustatyti ribojimus statyti saulės elektrines draustiniuose,
4. Nustatyti ribojimus naudoti plūduriuojančias priemones parkuose ir draustiniuose,
5. Nustatyti ribojimus vėjo elektrinių įrengimui saugomų teritorijų buferinėse zonose;
6. Numatyti daugiau atvejų laukinių žvėrių aptvarų įrengimui ir kt.

Gerinama vertybių apsauga saugomose teritorijose tikslinant šiuos straipsnius

- Šiuo metu ribojimai pagrindiniams miško kirtimams plotuose, kuriuose žinomos vertybės, taikomi tik draustiniuose ir biosferos poligonuose.
- Siūlome vertybių apsaugą stiprinti visose saugomose teritorijose ir miškų kirtimo ribojimus plėsti papildant šiuos straipsnius:
  1. valstybinių parkų (84),
  2. valstybinių parkų ir valstybinių draustinių buferinių zonų (85)
  3. biosferos rezervatų (86)
  4. biosferos rezervatų buferinėse zonose (87)
  5. rezervatų buferinėse zonose(66)

Tikslinami ir praplečiami ribojimai miško kirtimams saugomose teritorijose

1. Visose saugomose teritorijose – siūlome drausti vykdyti plynuosius ir atvejinius kirtimus (atrankiniai ir specialieji kirtimai leidžiami) valstybės saugomų rūšių radavietėse (šiuo metu ribojimas taikomas tik draustiniuose ir biosferos poligonuose);
  2. Kai saugoma teritorija tuo pat metu yra ir Natura 2000 teritorija – siūlome drausti vykdyti pagrindinius miško kirtimus (specialieji kirtimai leidžiami) EB svarbos buveinėse ir rūšių radavietėse (šiuo metu ribojimas taikomas tik draustiniuose ir biosferos poligonuose);
  3. Kai saugoma teritorija nėra įtraukta į Natura 2000 tinklą – siūlome drausti vykdyti plynuosius ir atvejinius kirtimus (atrankiniai ir specialieji kirtimai leidžiami) EB svarbos buveinėse ir rūšių radavietėse (šiuo metu ribojimas taikomas tik draustiniuose ir biosferos poligonuose).
- Apribojimai taikomi tik tiems saugomų rūšių ir buveinių plotams, kurie registruoti Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastre;

Kokie kirtimai ir kur draudžiami **šiuo metu** ir siūlomi naujai?

Kokie kirtimai draudžiami?	Draustiniai	Parkai	Biosferos poligonai	Biosferos Rezervatai	Saugomų teritorijų buferinės zonos
EB svarbos buveinės/rūšių radavietės Natura 2000 teritorijose	~~Plynieji ir atvejiniai~~ Pagrindiniai	Pagrindiniai	~~Plynieji pagrindiniai~~ Pagrindiniai	Pagrindiniai	Pagrindiniai
EB svarbos buveinės/rūšių radavietės <u>ne</u> Natura 2000 teritorijose	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai
Valstybės saugomų rūšių radavietės	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai	Plynieji ir atvejiniai pagrindiniai

Ribojimų miško kirtimams saugomose teritorijose pokytis

	Galiojantys ribojimai (draustiniuose ir biosferos poligonuose)	Nauji ribojimai (parkai, biosferos rezervatai, ST buferinės zonos)	Iš viso
EB svarbos buveinių plotas	84 672 ha (51 361 ha)	21 412 ha (10 214 ha)	106 084 ha (61 574 ha)
Brandžių buveinių medynų plotas			
Valstybės valdomuose miškuose	12 181 ha	5 218 ha	17 399 ha
Privačiuose miškuose	5 074 ha	4 097 ha	9 171 ha

Pakeitimai, susiję su miško paklotės apsauga vertingose saugomų teritorijų dalyse

- **Galiojanti miško paklotės apsauga esamos redakcijos įstatyme:**
  - Draustiniuose ir biosferos poligonuose esančiose EB svarbos buveinėse ir rūšių radavietėse, griežtai saugomų rūšių radavietėse;
  - Nesant įšalo negalimi miškų ūkio darbai.
- **Siūlome tikslinti ir išplėsti miško paklotės apsaugos reikalavimus:**
  - Ribojimai galiotų ne tik draustiniuose ir biosferos poligonuose, bet ir valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose;
  - Ribojimai ir toliau galiotų tik minėtose saugomose teritorijose esančiose EB svarbos buveinėse ir rūšių radavietėse, saugomų rūšių radavietėse;
  - Ribojimai sietųsi ne su grunto įšalimu, o su pažeidžiamos teritorijos maksimaliu plotu (ne daugiau 5 proc. darbų teritorijos).
- **Miško paklotės ardymo draudimais siūlome papildyti šiuos straipsnius: valstybinių parkų (84), biosferos rezervatų (86).**

Ribojimais medžioklei saugomose teritorijose siūlome papildyti šiuos straipsnius

- Gamtinių ir kompleksinių draustinių (69);
- Valstybinių parkų (84)
- Valstybinių parkų ir valstybinių draustinių buferinių zonų (85)
- Biosferos rezervatų (86)
- Biosferos rezervatų buferinių zonų (87)
- Biosferos poligonų (88)

Siūlomi ribojimai medžioklei saugomose teritorijose

- **Siūlome drausti:**

1. Visose saugomose teritorijose - įrengti šėryklas kanopiniams žvėrimis;
2. Paukščių apsaugai svarbiose teritorijose - medžioti paukščius, išskyrus mokslo tiriamiesiems darbams ir gausos reguliavimo tikslais pagal atskirus leidimus;
3. Medžioti varant su šunimis:
  - a) teritorijose kuriose yra kurtinių ar tetervinių tuokvietės,
  - b) lūšių veisimosi vietose,
  - c) plotuose kuriose yra kitų saugomų, jautrių trikdymui, rūšių veisimosi vietos ir jos yra registruotos saugomų teritorijų valstybės kadastre;
4. Medžioti su spąstais, išskyrus gyvagaudžiais, plotuose kuriose yra ūdrų buveinės ir jos registruotos saugomų teritorijų valstybės kadastre;

- **Siūlome leisti įrengti viliojimo vietas ar kitaip jaukinti kanopinius žvėris saugomose teritorijose tik gavus direkcijos pritarimą.**

Kiti siūlymai geresnei saugomų rūšių ir buveinių apsaugai saugomose teritorijose

- **Gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose siūloma drausti:**
  1. Ardyti pelkių ir apypelkių augalinę dangą, suarti natūralias ganyklas;
  2. Neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose statyti saulės elektrines (sodybose ir urbanizuotose teritorijose saulės elektrinių statyba leidžiama);
  3. Naudoti plūduriuojančias priemones apgyvendinimui, nakvynei.
- **Nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose siūloma drausti:**
  1. Ardyti pelkių ir apypelkių augalinę dangą, suarti natūralias ganyklas;
  2. Naudoti plūduriuojančias priemones apgyvendinimui, nakvynei, išskyrus rekreacines zonas.
- **Valstybinių rezervatų, parkų ir valstybinių draustinių buferinėse zonose siūloma riboti:**
  1. Statyti vėjo elektrines, išskyrus iki 25 m aukščio sodybose ir prie ūkinių pastatų.

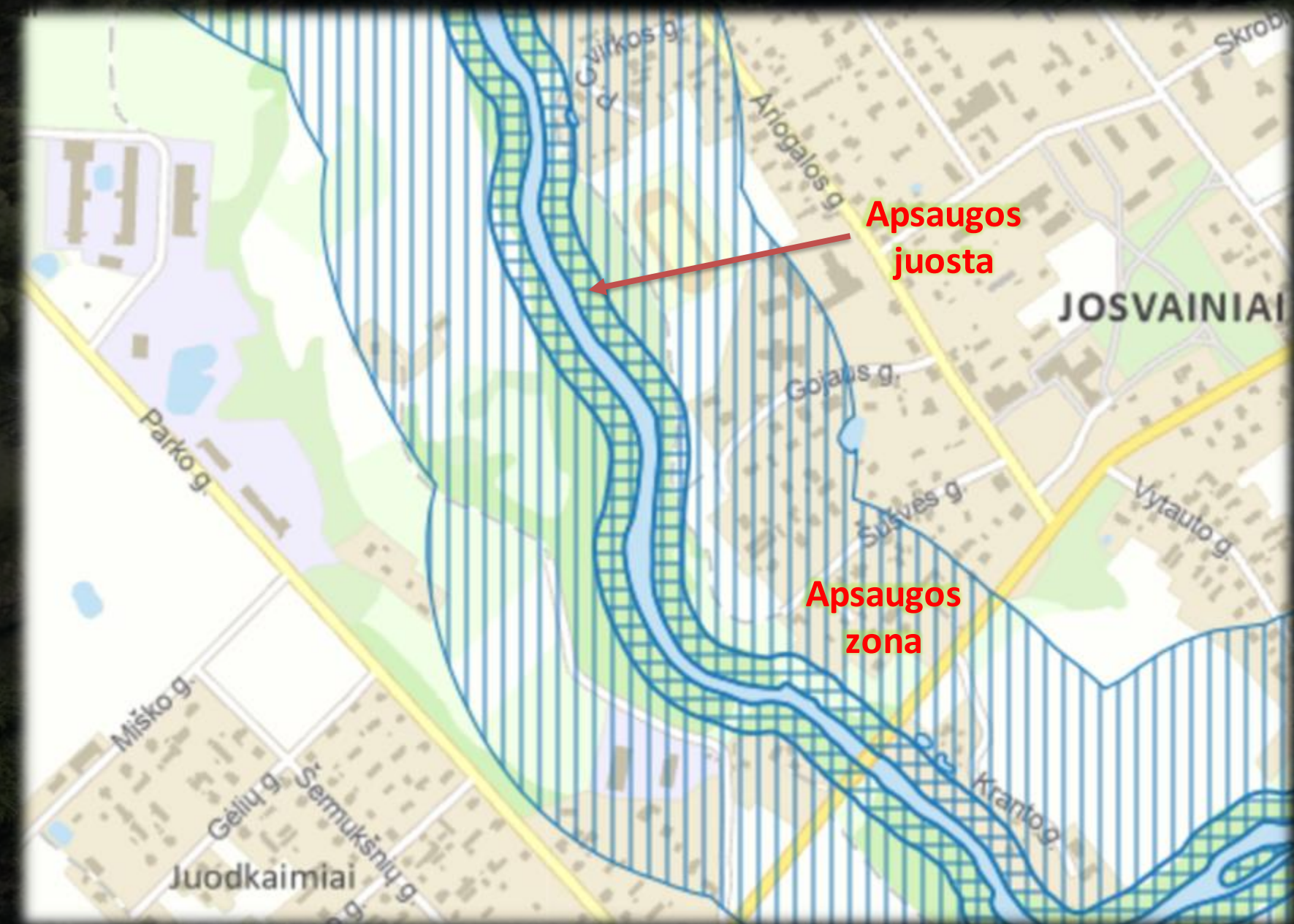
Vandens telkinių ir jų pakrančių apsauga

○ Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose:

- siūloma drausti arti statesniuose kaip 15 laipsnių šlaituose ir mažesniu negu 1 metro atstumu nuo tokių šlaitų viršutinės briaunos.

○ Paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose:

- siūloma drausti vykdyti plynuosius ir atvejinius miško kirtimus;
- siūloma numatyti išimtis leidžiančias invazinių augalų naikinimui naudoti cheminės augalų apsaugos priemones;
- siūloma numatyti išimtis leidžiančias vykdyti žemės darbus, keisti kranto liniją ir žemės paviršių kai:
  - vykdomi užterštų teritorijų tyrimai, tvarkymo darbai,
  - likviduojamos ekologinių nelaimių ir avarijų pasekmės,
  - naudojami žemės gelmių ištekliai žemės gelmių įstatymo nustatyta tvarka.

Darbų kalendorius

Įstatymų projektų
parengimas

2023 sausis

Įstatymų projektų derinimas
su SI ir visuomene

2023 vasaris

Teikimas Vyriausybei

2023 gegužė

Teikimas Seimui

2023 birželis

Ačiū už dėmesį

